

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

1. THÔNG TIN VỀ MÔN HỌC

- 1.1 Tên môn học: **XÃ HỘI HỌC DI DÂN**
1.2 Mã môn học: **SOCI2305**
1.3 Khoa/Ban phụ trách: **Khoa XHH-CTXH-ĐNA**
1.4 Số tín chỉ: **03 LT (03LT/0TH)**

2. MÔ TẢ MÔN HỌC

Môn Xã hội học Di cư và di dân gồm có ba phần chính:

- 1) Tình hình di cư ngày nay và phân luồng di dân hiện đại trên thế giới nói chung và tại Việt Nam nói riêng
- 2) Các khung lý thuyết về nguyên nhân di cư, chính sách di dân và nhập cư tại nước đi và nước đến, quá trình định cư và hòa nhập của di dân
- 3) Những vấn đề thực tiễn về di cư và di dân tại một số nước phát triển và đang phát triển trên thế giới,

3. MỤC TIÊU MÔN HỌC

3.1 Mục tiêu chung:

Mục tiêu tổng quát của môn học này là cung cấp cho sinh viên một cái nhìn toàn cảnh về tình hình di cư và di dân. Do lĩnh vực này chưa được chú ý nhiều tại Việt Nam, nên có rất nhiều kinh nghiệm quý báu có thể rút ra từ mức độ thành công của các chính sách nhập cư/di cư lâu đời tại một số quốc gia tiêu biểu.

3.2 Mục tiêu cụ thể:

3.2.1 Kiến thức:

- Sinh viên nắm được các kiến thức cơ bản về quá trình di cư, những loại hình di dân khác nhau, các khung lý thuyết chính trong lĩnh vực di dân, và các vấn đề về chính sách liên quan đến di dân tại Việt Nam và trên thế giới

3.2.2 Kỹ năng:

- Sinh viên được cung cấp các kỹ năng cần có để có thể tiếp cận, thông cảm và thấu hiểu các vấn đề đặc trưng của người dân di cư thông qua các bài đọc tại

nhà và thảo luận trên lớp. Tùy vào sự thu xếp của giảng viên, sinh viên có thể đi tham quan thực địa.

3.2.3 Thái độ:

- Có cái nhìn trung tính, khách quan và khoa học với hiện tượng di cư và người di dân

4. NỘI DUNG MÔN HỌC

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
1.		<ul style="list-style-type: none"> • Giới thiệu môn học, tài liệu đọc (bắt buộc và tham khảo), yêu cầu chung của môn học • Tổng quan về di cư và di dân 	4.5	4.5			5.1 5.2
2.	Phần I: Tình hình di cư hiện đại ở Việt Nam và trên thế giới	Trên thế giới: <ul style="list-style-type: none"> • Các luồng di cư chính • Di dân và người tị nạn • Định cư và hòa nhập • Mối quan hệ giữa di dân với nhà nước, thị trường, các tổ chức xã hội và dân sự, các nhóm khiếu nại và người dân trong nước 	4.5	4.5			5.1 5.2
3.		Tại Việt Nam: <ul style="list-style-type: none"> • Di dân trong nước (nông thôn ra thành thị, quy hoạch & phát triển đô thị, chương trình nông thôn mới, tái định cư do xây dựng công trình cơ sở hạ tầng) • Di dân quốc tế (lập gia đình với người nước ngoài, xuất khẩu lao động, vừa học vừa làm, tu nghiệp, du học) 	4.5	4.5			5.1 5.2
4.	Phần II - Các khung lý thuyết	1. Các giai đoạn của quá trình di cư 2. Đặc trưng của dân di cư và người tị nạn	4.5	4.5			5.1 5.2

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		3.Văn hóa và hội nhập 4.Hòa đồng, hội nhập và hòa nhập – Mô hình hòa nhập cấu trúc của Kallen 5.Các khung chính sách – Những rào cản về mặt chính sách đối với di dân 6.Bình đẳng và bất bình đẳng 7.Công bằng xã hội và nguyên do của sự phân biệt đối xử					
5.		Lịch sử hình thành của một số cộng đồng di dân nổi tiếng trên thế giới •Người Do Thái •Người gốc Phi •Người Hoa •Người Ấn Độ	4.5	4.5			5.1 5.2
6.	Phần 3: Những vấn đề thực tiễn	1. Tập quán cư trú gần cộng đồng gốc của người dân di cư (enclave) 2. Hòa nhập văn hóa	4.5	4.5			5.1 5.2
7.		3. Công ăn việc làm và hòa nhập kinh tế 4. Kiềm hời / tiền gửi về nhà (remittances)	4.5	4.5			5.1 5.2
8.		5. Chảy máu chất xám 6. Di cư bất hợp pháp	4.5	4.5			5.1 5.2
9.		7. Di cư và phát triển 8. Hồi hương, di cư tuần hoàn và trạng thái xuyên quốc gia	4.5	4.5			5.1 5.2
10.	•Ôn tập •Tổng kết môn học		4.5	4.5			5.1 5.2

5. TÀI LIỆU THAM KHẢO

5.1. Tài liệu chính:

- [1] Xã hội học Di cư và di dân, 2014 – Nguyễn Bảo Thanh Nghi, Trường Đại học Mở TP. HCM (lưu hành nội bộ)
- [2] Brian Keeley, *International Migration – The Human Face of Globalization*, OECD, 2009.
- [3] Gil Epstein and Ira Gang, *Migration and Culture*, Emerald Group Publishing, 2010.

5.2. Tài liệu tham khảo thêm:

- Alexander Betts, *Global Migration Governance*, 2011.
- Nana Oishi, *Women in Motion – Globalization, State Policies, and Labor Migration in Asia*, Stanford University Press, 2005.
- Thanh-Dam Truong and Des Gasper, *Transnational Migration and Human Security*, Springer, 2011.

6. ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP

Quy định thang điểm : 10

STT	Hình thức đánh giá	Trọng số
1	Điểm giữa kỳ – Viết bài tìm hiểu và phân tích về một cộng đồng di dân ở nước ngoài	40%
2	Điểm cuối kỳ – Làm bài tiểu luận (cá nhân hoặc nhóm)	60%

7. KẾ HOẠCH GIẢNG DẠY

7.1. Kế hoạch giảng dạy lớp ngày : (4.5 tiết/buổi)

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
1	Buổi 1	<ul style="list-style-type: none"> • Giới thiệu môn học, tài liệu đọc (bắt buộc và tham khảo), yêu cầu chung của môn học • Tổng quan về di cư và di dân	
2		Phần I: Tình hình di cư hiện đại ở Việt Nam và trên thế giới	Bài tập 1
	Buổi 2	Trên thế giới:	

		<ul style="list-style-type: none"> • Các luồng di cư chính • Di dân và người tị nạn • Định cư và hòa nhập • Mối quan hệ giữa di dân với nhà nước, thị trường, các tổ chức xã hội và dân sự, các nhóm kiều bào và người dân trong nước 	
3	Buổi 3	<p>Tại Việt Nam:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Di dân trong nước (nông thôn ra thành thị, quy hoạch & phát triển đô thị, chương trình nông thôn mới, tái định cư do xây dựng công trình cơ sở hạ tầng) • Di dân quốc tế (lập gia đình với người nước ngoài, xuất khẩu lao động, vừa học vừa làm, tu nghiệp, du học) 	
		<i>Phần II - Các khung lý thuyết</i>	
4	Buổi 4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Các giai đoạn của quá trình di cư 2. Đặc trưng của dân di cư và người tị nạn 3. Văn hóa và hội nhập 4. Hòa đồng, hội nhập và hòa nhập – Mô hình hòa nhập cấu trúc của Kallen 5. Các khung chính sách – Những rào cản về mặt chính sách đối với di dân 6. Bình đẳng và bất bình đẳng 7. Công bằng xã hội và nguyên do của sự phân biệt đối xử 	
5	Buổi 5	<p>Lịch sử hình thành của một số cộng đồng di dân nổi tiếng trên thế giới</p> <ul style="list-style-type: none"> • Người Do Thái • Người gốc Phi • Người Hoa • Người Ấn Độ 	
		<i>Phần 3: Những vấn đề thực tiễn</i>	Bài tập 2

6	Buổi 6	1. Tập quán cư trú gần cộng đồng gốc của người dân di cư (enclave) 2. Hòa nhập văn hóa	
7	Buổi 7	3. Công ăn việc làm và quá trình hòa nhập kinh tế 4. Kiều hối / tiền gửi về nhà (remittances)	
8	Buổi 8	5. Chảy máu chất xám 6. Di cư bất hợp pháp	
9	Buổi 9	7. Di cư và phát triển 8. Hồi hương, di cư tuần hoàn và trạng thái xuyên quốc gia	
10	Buổi 10	Ôn tập, thảo luận trên lớp và tổng kết môn học	Bài tìm hiểu và phân tích

8. GIẢNG VIÊN BIÊN SOẠN

- Họ và tên : NGUYỄN BẢO THANH NGHI
- Chức danh, học hàm, học vị : Giảng viên - Tiến sĩ

PHỤ TRÁCH KHOA

HÀ MINH TRÍ